

Overdracht Drechtstedenbestuur 2018

Drechtsteden

Focus en intensivering

In de afgelopen vier jaar hebben we als Drechtsteden veel bereikt. Het Regionaal Meerjarenprogramma 2014-2018, opgesteld door de Drechttraad en uitgewerkt door het Drechtstedenbestuur, heeft geleid tot een sterke focus: De Groeiagenda 2030: Goed leven in de Drechtsteden! Hiermee kunnen we gericht werken aan het verwezenlijken van de potentie van onze waterrijke regio. De Groeiagenda is het resultaat van en kompas voor onze versterkte samenwerking met bedrijven en maatschappelijke instellingen en inwoners. Deze overdracht biedt bestuurlijke continuïteit en kaders voor de Drechttraad waarbinnen het Drechtstedenbestuur de opdracht heeft voor het uitvoeren van de gezamenlijke opgaven en ambities van de Drechtsteden.

Goed wonen

Wonen is dé game changer voor de regio

Goede bereikbaarheid

Meerdere wegen leiden naar de Drechtsteden

Goed werken

Pluktuin voor talent

Energieneutraal

De wereld in bruikleen van onze kinderen

Sociaal

Voor hen die hulp en zorg nodig hebben

Drechtsteden

Focus en intensivering

Krachtig doorzetten van onze ambitie

De economie groeit en dat biedt nieuwe mogelijkheden. Mensen kiezen er steeds meer voor om te wonen en werken in een stedelijk gebied. Daar liggen kansen om de strategische positie van de Drechtsteden tussen Rotterdam en Breda optimaal te benutten. Onze regio biedt ruimte van hoge kwaliteit, relatief lage prijzen en goede bereikbaarheid. We hebben sterke clusters van bedrijven en zijn een potentieel aantrekkelijke vestigingsplaats voor groei in logistiek, zorg, nieuwe maakindustrie en de binnenstedelijke economie van de regio. We zijn koploper in de energietransitie richting een energieneutraal 2050. Het regeerakkoord biedt volop kansen tot samenwerken en ruimte voor experimenten op onder andere deze thema's.

Het benutten van deze kansen is noodzakelijk als we een duurzaam sterke regio willen blijven voor onze inwoners en onze bijdrage willen blijven leveren aan de BV Nederland. Dat betekent wel dat er voor ons als Drechtstedengemeenten een forse uitdaging ligt! We moeten de huidige economische hoogconjunctuur beter benutten en onze positie ten opzichte van andere steden en gebieden verbeteren waar het gaat om wonen, voorzieningen en werkgelegenheid. Dat gaat niet vanzelf. Alleen door in samenhang onze sterktes te versterken en zwaktes krachtig weg te nemen, kunnen we onze ambities waarmaken en worden de unieke kwaliteiten van de regio zichtbaarder. Daar hebben we iedereen bij nodig.

Stevige keuzes van de individuele gemeenten in de lokale programmering en inzet op lokale projecten vormen de basis voor de uitvoering van onze gezamenlijke regionale ambities. Daarnaast worden partnerschappen steeds belangrijker. De samenwerking met partners uit onder meer het bedrijfsleven en het onderwijs, de Economic Development Board Drechtsteden, de Provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, krijgt met de Groeiagenda nog nadrukkelijker en concreter invulling. Samen staan we sterker in lobby en uitvoering.

Door slimmer en met nog meer focus samen te werken met al onze partners realiseren we de komende raadsperiode 2018-2022 meer banen, meer woningen en een goede bereikbaarheid. De energietransitie geeft hierbij een krachtige impuls aan een integrale aanpak met een hoog ambitieniveau voor innovatie. Een sterke sociale uitvoering en een warm hart voor iedereen in de samenleving combineren we in de Groeiagenda met de juiste ruimtelijk-economische opgaven. De kracht van deze integrale benadering en de gezamenlijke aanpak van de opgaven vormen de dragers voor succes.

Onderzoeken en cijfers onderbouwen deze stellingen. Zie onder andere op de website van de Drechtsteden 'De positie van de regio Drechtsteden' van dr. G.A. Marlet (Atlas voor gemeenten, 2017) en ook de factsheet van het Onderzoekscentrum Drechtsteden met cijfers en trends van de regio.

Wonen

Waarom:

De woningmarkt piekt op dit moment en toch bouwen we in onze regio te weinig om zelfs maar aan de autonome groei te kunnen voldoen. Er is een groot tekort aan woningen. Hoger opgeleiden vertrekken, terwijl ons bedrijfsleven daarom schreeuwt. Er is wel een potentieel aanbod van aantrekkelijke locaties voor nieuwe woonmilieus: bereikbaar en van hoge kwaliteit.

Hoe:

Door samen te organiseren dat er op oeverlocaties, binnenstedelijk en in de spoorzone op korte termijn nieuwe woningen bijkomen. Door het versneld opstarten van transformaties van bestaande gebieden. En door verder in te zetten op hoogwaardige woonmilieus waarmee we ons als aantrekkelijk woon- en leefgebied op de kaart zetten en een vliegwiel creëren voor sociaaleconomische versterking. Daarbij nemen we onze unieke positie aan het water in acht: zowel de unieke locatie als de uitdagingen op het gebied van waterveiligheid. Ook zorgen we voor gebalanceerde groei en verstedelijking: in een duurzame en groene omgeving.

Voor de komende 4 jaar:

We versnellen het huidige woningbouwprogramma en de transformaties en werken aan nieuwe plannen en projecten aanvullend daarop. Dit is geen eenvoudige opgave omdat we binnenstedelijk moeten werken. Dat vraagt van de gemeenten de nodige keuzes en kost tijd en geld. Het momentum is er want de markt is goed. Door onderlinge afstemming kunnen we eensgezind de benodigde versnelling organiseren. Dit is niet vrijblijvend. De toenemende verstedelijking verplicht ons om integraal naar de beschikbare ruimte te kijken en de kansen voor nieuwbouw en transformatie te formuleren en optimaal te benutten. Met de vastgestelde Woonvisie hebben we met elkaar regionaal commitment uitgesproken op deze opgave en hebben we ons als collectief ook naar de Provincie verbonden aan deze opgave voor dit gebied.

Aanbevelingen

► Bekijk de volgende pagina

Drechtsteden

Wonen

3. Geef invulling aan de inspanningsverplichting om naast de autonome groeiopgave te zoeken naar locaties om zo'n 15.000 woningen te realiseren. Hierbij is de opgave op zich meer van belang dan het jaartal van realisatie (2031).
4. Zorg bij de nieuwbouwplannen in de koopsector voor voldoende aanbod in het duurdere segment (> € 300.000).
5. Zet in op groei in het duurdere segment om een meer evenwichtig samengestelde bevolking te realiseren.
6. Geef meer aandacht aan het vasthouden van jongeren/studenten en het aanboren van nieuwe doelgroepen (nieuwe, innovatieve woonconcepten).
7. Kies voor de sociale huurvoorraad voor een pas-op-de-plaats-beleid en houd vast aan de PALT-afspraken voor wat betreft het goed monitoren van de feitelijke ontwikkelingen.
8. Realiseer een meer evenwichtige spreiding vanwege de verschillen in de sociale huurvoorraad per gemeente.
9. Leg als lokale gemeenten verantwoording af naar elkaar ten aanzien van de verplichting om locaties te vinden om de woonopgave van de Woonvisie te realiseren en ga na of de optelsom van de lokale plannen leidt tot een adequate uitvoering van de opgave.
10. Gebruik de bestuurlijke 'task-force uitvoering Woonvisie' om verantwoording naar elkaar af te leggen over de lokale keuzes en plannen en zet deze taskforce in om de gemeenten te faciliteren bij de versnelling van de woningbouwprogrammering.

Aanbevelingen vanuit vastgesteld beleid: Regionale woonvisie Drechtsteden

1. Voldoe aan de gezamenlijke verplichting om woningen te realiseren voor de autonome opgave door groei van het aantal huishoudens met 9.560 tot 2.031.
2. Zoek naar locaties/mogelijkheden om de plancapaciteit te verhogen tot het per gemeente gewenste aantal, waarbij uitwisseling van woningbouwopgaven tussen de gemeenten als optie wordt meegenomen.

Bereikbaarheid

Waarom:

De mobiliteit neemt toe. Ook in onze regio. Een groeiende economie zorgt voor meer vrachtbewegingen, meer woon-werkverkeer en meer recreatief verkeer. De bereikbaarheid van banen, bedrijven en voorzieningen heeft baat bij doorstroming, betrouwbare reistijd, vervoerskeuze en frequente verbindingen. We hebben nu de kans om substantieel te investeren in verbetering van onze bereikbaarheid, nu en in de toekomst.

Hoe:

Ten eerste door investeringen in de infrastructuur om de capaciteit te vergroten. Opgaven in mobiliteit pakken we nadrukkelijk samen op met onze partners Rijkswaterstaat, Provincie en bedrijfsleven. Deze ambitie om samen te werken blijft de komende periode aandacht en investeringen vragen. Samen kunnen we zorgen dat innovaties gerealiseerd worden en kunnen we de Drechtsteden bereikbaarder maken als integraal onderdeel van de totale infrastructuur van de Zuidelijke Randstad.

Voor de komende 4 jaar:

Op de agenda staan de aanpak van de N3, de N3-A16, de N3-A15, en de A15. Voor de A15 vraagt dat op de lange termijn actieve participatie in de MIRT-verkenning naar verbreding. Op de korte termijn betekent het dat we actief moeten werken om de Drechtsteden voor en tijdens de werkzaamheden bereikbaar te houden. Wat betreft de spooragenda gaat het om het organiseren van meer en snellere verbindingen via het spoor en het aanleggen van extra haltes, inclusief de organisatie van de zogeheten 'first & last mile'. Om invulling te geven aan de verstedelijkingsopgave werken we aan de komst van light rail en aan de doorontwikkeling van de Merwedelingelijn, gericht op frequentere verbindingen met gelijke reistijd en meer haltes. Ook werken we aan de R-net kwaliteit in onze busverbindingen en de doorontwikkeling van het waterbussysteem.

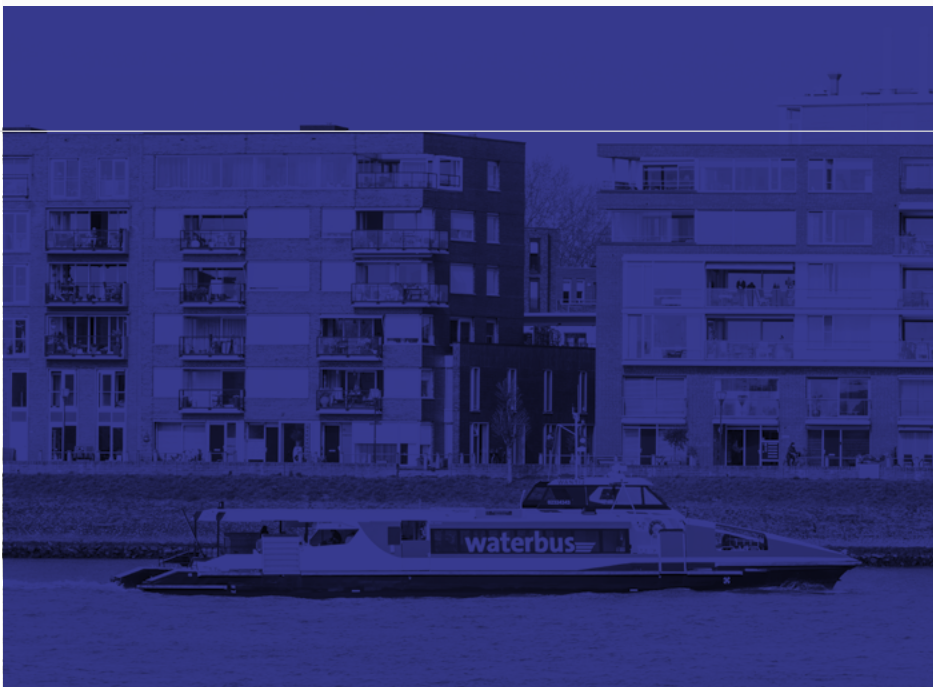
Aanbevelingen

► Bekijk de volgende pagina

Drechtsteden

Bereikbaarheid

Aanbevelingen vanuit vastgesteld beleid

De actuele bereikbaarheidsagenda is beschikbaar in januari

1. Werk de OV- en spooragenda uit in samenhang met de bredere verstedelijkingsopgaven (wonen en werken) en samen met betrokken partners en bedrijven
2. Voer de vastgestelde Visie op de Drechttring uit.
3. Zet binnen deze visie specifieke in op het uitvoeren van de Verkenning A15, inclusief innovatieve technieken om - vooruitlopend op daadwerkelijke verbreding - de regio de komende vijf jaren bereikbaar te houden.
4. Ontwikkel het concept van vervoer over water door. Zorg ervoor dat oeverlocaties goed ontsloten worden via vervoer over water. Geef ruimte aan innovatieve oplossingen om te kunnen doorontwikkelen en de exploitatie haalbaar te houden.

Drechtsteden

Werken

Hoe:

Door het ecosysteem voor economische groei en innovatie verder te versterken; via innovatiefinanciering (MKB katalysatorfonds), geld voor groei (InnovationQuarter), cross sectorale samenwerking, het met onderwijs toeleiden naar werk, beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel, het samen met onderwijs bieden van de juiste opleidingen, etc. We werken daarvoor als regio in verschillende netwerkverbanden en partnerships. De in 2017 opgerichte Economisch Development Board (EDB) voor de Drechtsteden heeft daarin een belangrijke verbindende rol om partijen bijeen te brengen en ontwikkelingen voor deze regio aan te jagen. De Drechtsteden trekken samen op met de EDB in de werkstromen.

De transitie van de (maritieme) maakindustrie naar kennis gedreven industrie is al in volle gang en willen we daar waar mogelijk als overheid actief blijven ondersteunen, om de sector ook internationaal concurrerend te houden en in te zetten op behoud en groei van werkgelegenheid.

Waarom:

De economie groeit, ook in onze regio. We willen bedrijven in staat stellen daar maximaal van te profiteren. De maakindustrie is in transitie, ons sterke maritieme cluster willen we hier graag houden. In de periode tot 2030 is een groei van ca. 30.000 banen geprognoseerd, met name in de logistiek, zorg en de dienstverlening. Er is daarbij met name vraag naar hoger opgeleiden, terwijl de beroepsbevolking relatief laag is opgeleid. Deze mismatch moet worden verkleind. De overheid moet daarvoor de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs blijven stimuleren, organiseren en faciliteren.

Vervolg Hoe, Voor de komende 4 jaar en Aanbevelingen

► Bekijk de volgende pagina

Drechtsteden

Werken

We stimuleren de arbeidsmarkt met een duurzame human capital agenda die de beroepsbevolking toerust op huidige en toekomstige banen en de aansluiting versterkt tussen het onderwijs en de behoefte van werkgevers. Speerpunten daarbij zijn het aantrekken en behouden van hoger opgeleiden (actief ophalen en bundelen van de vraag bij werkgevers en matching met aanbod onderwijsinstellingen binnen en buiten de regio), het versterken van het vakmanschap in het MBO en Techniekpromotie voor 2 tot 18 jarigen om zo een impuls te geven aan de instroom in (technische) kansrijke beroepen.

Voor de komende 4 jaar:

We investeren in de kenniseconomie en samenwerking tussen beginnende ondernemers, MKB bedrijven en grotere bedrijven. Onder andere door de campusontwikkeling van Leerpark Dordrecht binnen het netwerk van bestaande bedrijfsgebonden innovatie-ontwikkelingen, zoals de campus Boskalis, Area 78 te Hendrik-Ido-Ambacht (Bolidt), het Centre of Excellence voor de Binnenvaart en Heerema Innovation Centre in Zwijndrecht. We versterken het hoger onderwijs, passend bij het profiel van de regio, en verzilveren de MBO-banen in de groeisectoren door het versterken van het vakmanschap, het stimuleren van kansrijke studierichtingen en het faciliteren van arrangementen voor werkgevers. Techniek/ICT-promotie en het bevorderen van innovatie zijn essentieel.

Hoe:

We willen profiteren van de aantrekkelijke economie. Daarvoor maken we vaart met uitgifte van uitgifbare locaties. Daarnaast willen we met gunstige vestigingsvoorwaarden de groei van bedrijven binnen de regio faciliteren, zodat zij niet naar andere locaties hoeven uit te wijken. We willen in de promotie en acquisitie concurrerender worden om meer bedrijven naar de regio te trekken. Dit vereist een optimaal samenspel tussen gemeentelijk accountmanagement, DEALI, ROM-D, InnovationQuarter, Rotterdam en partijen met positie in de regio, zoals het Havenbedrijf Rotterdam. Verder is naast acquisitie en promotie het stimuleren van de economie door inzet op startups (o.a. Campusontwikkeling Leerpark), innovatiefinanciering en het stimuleren van onderlinge netwerkvorming tussen bedrijven en verbinding van groot belang.

Aanbevelingen

► Bekijk de volgende pagina

Drechtsteden

Werken

Aanbevelingen

Zet de lopende zeven herkenbare lijnen op het vlak van werken ook de komende vier jaar met kracht door:

1. promotie en acquisitie; via onze regionale promotie- en acquisitieorganisatie DEAL! is het belangrijk om onze regio consequent te blijven vermarkten als een aantrekkelijk regio voor bedrijven om zich hier te vestigen. Vanuit de regiogrensoverschrijdende samenhang van het maritiem cluster is het van internationaal belang om samen met Rotterdam op te trekken en aan te blijven sluiten op de recent opgerichte Maritime Board Rotterdam.
2. Innovatiefinanciering; het is belangrijk om MKB-bedrijven via fondsen te ondersteunen bij innovatie-ontwikkeling om economische groei voor de regio te behouden. Het MKB-katalysatorfonds voorziet als laagdrempelig fonds in de behoefte bij onze MKB-bedrijven om innovatie op gang te brengen. Het is daarnaast belangrijk om bedrijven zo goed mogelijk te ondersteunen in de toeleiding naar verschillende bestaande fondsen voor groei en innovatie, zowel bij IQ als nationaal en Europees.
3. Stimuleren start-ups & campusontwikkeling: naast de ondersteuning van zittend MKB, stimuleren we ook nieuwe vormen van innovatief, kansrijk ondernemerschap. Naast financiering vraagt dit ook om beschikbaarheid van ruimte waar geëxperimenteerd en geproduceerd kan worden. Met o.a. de campusontwikkeling Leerpark en de Fieldlab Smart Industry Duurzaamheidsfabriek wordt daarin voorzien. Dit zal regionaal krachtig ondersteund moeten blijven worden.
4. Netwerkvorming: we acteren in diverse netwerken waar bedrijfsleven, onderwijs en overheid op basis van een gedeelde agenda met elkaar samenwerken. Dit doen we op verschillende niveaus, o.a. met de Economic Board Drechtsteden, Maritime Delta, InnovationQuarter en de aansluiting op de Maritime Board Rotterdam.
5. Programmering van onze regionale werklocaties; we houden vraag en aanbod van werklocaties in balans en trekken hier samen met de provincie in op.
6. Versterking hoger onderwijs: de Drechtsteden werken actief en intensief samen met partners om meer hoger opgeleiden aan te regio te binden en voor de regio te behouden. Dat doen we langs drie lijnen (1) versterking van het bestaand hoger onderwijs, (2) aantrekken vraaggerichte 2 jarige Associate degree's , en (3) realiseren 4-jarige HBO (dependance van bestaande hogescholen)
7. Verzilveren MBO banen in groeisectoren door samenwerking met werkgevers uit de groeisectoren (bouw, logistiek, zorg en installatietechniek en metaal), UWV, Da Vinci college en SDD.

Energietransitie

Waarom:

De energievoorziening verandert. Een kwart van de gasnetten is aan het einde van de levensduur, energieneutraal wordt de norm en de energie die nog wordt gebruikt zal duurzaam worden opgewekt. De Drechtsteden, en vele stakeholders met ons, willen koploper zijn als speerpuntregio voor energietransitie. Zodat investeringen ook in de toekomst hun waarde behouden, en ondernemend Drechtsteden op voorsprong staat. Geld dat nu wordt uitgegeven aan energie, willen we investeren in de regio. We willen daarmee de arbeidsmarkt, bereikbaarheid en leefbaarheid versterken.

- Omdat we een concurrerende regio willen zijn, met een gezond ondernemersklimaat waar aandacht is voor duurzame technologieën; een goede bereikbaarheid en duurzame woningen.
- Om de energierekeningen van onze inwoners omlaag te krijgen en te houden.
- Om in een schone omgeving te werken, wonen en recreëren.
- Om op termijn te kunnen voldoen aan (inter)nationale eisen.

Hoe:

Door vervolgstappen te zetten aan de hand van de samenwerkingsovereenkomst en samenwerkingagenda die begin 2018 is ondertekend. De grote opgave ligt nu in de lokale uitvoering en regionale lobby. Er moet worden toegewerkt naar een integrale programmatische aanpak. De technologie ontwikkelt zich in een snel tempo, dat biedt ook kansen om mee te ontwikkelen aan de voorkant.

Voor de komende 4 jaar:

We willen versnellen door de kennis op regionaal niveau optimaal in te zetten bij de uitvoering lokaal. De energietransitie vereist een integrale programmatische aanpak. Samen met coöperaties, bedrijfsleven en inwoners. Op regionaal niveau kunnen we op efficiënte wijze de lobby op nationaal en internationaal niveau verder vormgeven. De komende vier jaar is de rol van de overheid veelal faciliteren en informeren. Op regionaal niveau is de samenwerking er om te coördineren, structureren, faciliteren en kennis te delen. De uitvoering is doorgaans lokaal. Op de lange termijn worden we meer een gelijkwaardig partner en wordt de energieopgave een integraal onderdeel van thema's als wonen, bereikbaarheid en werkgelegenheid.

Aanbevelingen

► Bekijk de volgende pagina

Drechtsteden

Energietransitie

Aanbevelingen vanuit vastgesteld beleid: Energiestrategie Drechtsteden

1. Organiseer de samenwerking met de inhoudelijke bijdragen en acties van de deelnemers in de Samenwerkingsagenda Drechtsteden Energieneutraal.
2. Faciliteer het opstellen van een communicatiestrategie t.b.v. lobby en beïnvloeding mindset.
3. Entameer onderzoek naar versnellende innovaties, nodig partners daartoe uit en ga in op partners die ons daartoe uitnodigen.
4. Zet erop in om voor iedere inwoner de transitie te vergemakkelijken en de energierekening te verlagen. De energietransitie is niet vanzelfsprekend voor iedereen. We voorkomen daarmee een tweedeling in de maatschappij.
5. Anticipeer op aankomende wetgeving op het gebied van energietransitie. Door bijvoorbeeld te versnellen op aardgasvrij wonen.

Drechtsteden

Sociaal

Waarom:

Met de omvangrijke stelselwijziging van 2015 - de zogeheten 'decentralisaties' van zorg, werk en jeugdhulp naar de gemeentelijke overheid - is er een proces van transitie én transformatie gaande in het sociaal domein. Langzaam maar zeker belanden we in de transformatiefase die gepaard gaat met een grote cultuurverandering. Hierbij bieden ontschotte financieringsstromen en nieuwe regelgeving mogelijkheden voor nieuwe en verbeterde arrangementen voor onze inwoners. We zijn als regio innovatief in het aanbod en ook de komende vier jaar is inzet op sociale en productinnovaties belangrijk omdat de ontwikkelingen in het sociaal domein vragen om scherper aan de wind te gaan varen. De financiële omstandigheden waarin we dit de komende jaren doen, zorgen voor scherpe keuzes, terwijl het beroep op het sociale domein stijgt. Hierbij spelen een grotere vraag naar dure voorzieningen vanwege bijvoorbeeld vergrijzing, armoede en de mismatch op de regionale arbeidsmarkt een rol. Ook het regeerakkoord speelt hierbij een rol, door de voorgenomen maatregelen rond eigen bijdrage in de Wmo en het onvoldoende bieden van verlichting in de nu al te krappe BUIG budgetten.

Hoe:

Door opgaves zoals armoede, gezondheid, vroegsignalering van schulden, en meedoen in zijn geheel en in samenhang te bezien om een goede kwalitatieve en financiële afweging te kunnen maken over de inzet van middelen. Door de discussie over de in te zetten richting op overkoepelend regionaal niveau te voeren, in samenhang met lokaal beleid, economie en ruimtelijk domein. Dat vraagt om een sterke bestuurlijke afstemming tussen lokaal en regio en in sommige gevallen ook landelijk. In beleid en uitvoering is een goede afstemming tussen algemene voorzieningen op lokaal niveau en maatwerkvoorzieningen op regionaal niveau nodig. Dit doen we door niet de voorzieningen maar de behoefte en hulpvraag van de inwoner als uitgangspunt te hanteren.

Voor de komende 4 jaar:

De opgave is om een gestructureerde agenda voor de toekomst te maken, die inzet op de zelfredzaamheid van inwoners en op het binnen de Rijksbudgetten organiseren van onze taken in het sociaal domein. Door bij de start van een nieuwe periode een aansprekende visie en een duidelijke gezamenlijke richting te kiezen, wordt aangegeven welke thema's voor de komende vier jaar leidend zijn voor besluitvorming. Samenhang met de lokale agenda's en opgaven is noodzakelijk.

Aanbevelingen

► Bekijk de volgende pagina

Drechtsteden

Sociaal

Aanbevelingen

1. Betrek het sociaal domein bij de economische groeiagenda. Inclusief ondernemen en inclusief werkgeverschap zijn verbonden aan economische groei. Economische groei moet ook neerslaan op de inwoners die zich aan de onderkant van de arbeidsmarkt bevinden.
2. Investeer in innovatie met sectoren en intersectoraal op het vlak van zorg en arbeidsmarkt.
3. Benoem waar lokale en regionale samenwerking op het sociaal domein beter kan in het belang van de inwoner. Maak lokale en/of regionale invulling van het sociaal domein niet vrijblijvend. De invulling van algemene voorzieningen door lokale gemeenten hebben een belangrijke invloed (mogelijk preventieve werking) op de kosten die regionaal gemaakt worden.
4. Agendeer de samenhang op het sociaal domein aan de hand van de juiste informatie van budgetten, regelingen, kansen en bevoegdheden.

Sturing en verantwoording

Resultaat staat voorop in de samenwerking

De ambities van de Drechtsteden vereisen dat wij de komende periode forse stappen verder zetten met medeoverheden, bedrijfsleven, maatschappelijke instellingen, inwoners en investeerders. Alleen zo komen de benodigde kennis en financiën terecht in de regio. De focus van de Groeiagenda 2030 stuurt deze beweging. De Drechttraad en het Drechtstedenbestuur hebben de belangrijke taak om de beweging op gang te houden, te stimuleren en te faciliteren. Bestaande projecten moeten worden versneld, de thema's van de Groeiagenda integraal verder uitgewerkt om de sociaaleconomische problematiek te kunnen keren en kansen te verzilveren. Juist de onderlinge en directe samenhang tussen wonen, werken en bereikbaarheid, en de wederkerigheid dat versterking van één domein

positieve effecten heeft op de andere domeinen zijn daarin belangrijk om in het oog te houden. Onze partners en medeoverheden stellen terecht voorwaarden aan de integraliteit van onze regionale programma's.

De Groeiagenda, inclusief de energiestrategie en de sociale opgaven, vereist een slimme en flexibele interne aanpak. Per thema wordt gekozen voor een effectieve bestuurlijke samenwerking met partners en medeoverheden en een bijbehorende uitvoeringsorganisatie. Lokaal de uitvoering, regionaal slim organiseren. Bestuurlijk spreken we elkaar aan op het nakomen van afspraken in de Groeiagenda.

De samenwerking tussen de gemeenten gaat een nieuwe fase in. Een fase waarin de gemeenten en de regionale organisaties in vertrouwen met elkaar samenwerken, waarbij nabijheid én zakelijkheid in goede balans zijn. Meer dan voorheen zijn de Drechtstedelijke organisaties in staat de lokale agenda waar gewenst te ondersteunen en de eigen taken in co-ontwikkeling met de eigenaren vorm te geven. Zo werkt de Sociale Dienst Drechtsteden opgevegericht en domeinoverstijgend samen met de lokale overheden en verschillende partners aan een aanpak waarbij de burger centraal staat. De Belastingdienst Drechtsteden en het Onderzoekscentrum Drechtsteden ontsluiten een schatkamer aan informatie die ons in staat stellen om ons beleid aan de voorkant optimaal te organiseren, in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en te monitoren.

Sturing en verantwoording

Financiën

De huidige werkelijkheid van partnerschappen en kansen grijpen vraagt om een nieuwe aanpak. De inhoudelijke opgaven en de samenwerking zijn dynamisch en ontwikkelen zich door de tijd heen. Programma's worden gaandeweg gevuld. Om investeringskracht én –snelheid te kunnen leveren is het essentieel dat de politieke en bestuurlijke instrumenten van begroten en verantwoorden zich daarin mee ontwikkelen. Deze omslag zal in de nieuwe bestuursperiode verdere invulling moeten krijgen. Essentieel daarin zal zijn dat voor de Groeiagenda meerjarige, structurele financiering gecreëerd wordt. De komende jaren gaat daarnaast veel veranderen in de financiering van het sociaal domein. Dat noopt ons tot een gesprek hoe de kosten in dit domein te beheersen.

Bedrijfsvoering

De ontwikkelingen in onze maatschappij op het gebied van informatie en (digitale) technologie gaan razendsnel. De risico's worden daardoor ook steeds groter. Dit heeft geleid tot nieuwe Europese regelgeving op het gebied van de privacy. Het vraagt ook veel van onze organisaties. Meer innovatief vermogen, flexibiliteit en wendbaarheid in onze bedrijfsvoering is essentieel om nieuwe technologieën optimaal te benutten om ons gebied sterker en aantrekkelijker te maken. Als we daarbij ook inzetten op de creativiteit van de gemeenschap en de ketenpartners, kunnen we onze eigen effectiviteit aanzienlijk verhogen. Naast deze eigen ambitie worden in dit domein ook steeds meer nieuwe wettelijke taken opgedragen: het organiseren op informatieveiligheid, het voorkomen van datalekken en het beschermen van privacygegevens. Om goed te kunnen opereren in deze dynamische omgeving én om te kunnen voldoen aan nieuwe Europese regels, zijn in onze bedrijfsvoering veranderingen op het gebied van technologie, organisatie en governance noodzakelijk. We beschikken in de Drechtsteden momenteel over een robuuste en stabiele ICT-omgeving die echter minder voldoet als

innovatie, wendbaarheid en ontwikkelsnelheid gevraagd worden. Veranderingen in de bedrijfsvoering zijn inmiddels in gang gezet maar zullen in de nieuwe bestuursperiode doorgezet moeten worden.

Sturingskaders

Een eenduidig sturingskader voor de regionale thema's, dat de balans tussen regionale strategie en lokale uitvoering borgt, is essentieel. Het huidige governance model is krachtig en waardevol. Tegelijkertijd blijkt dat we er nog onvoldoende in slagen om onze collectieve kracht en energie in te zetten voor economische slagkracht en om de stap naar buiten te zetten.

In de laatste maanden van de bestuursperiode 2014-2018 heeft het Drechtstedenbestuur opdracht gegeven voor een kort toegepast onderzoek met als kernvraag: welke afsprakenkaders, passend bij de opgaven en democratisch gelegitimeerd, zorgen voor optimale en effectieve resultaten op inhoud, en minimaliseren tegelijkertijd de spanningsvelden in de samenwerking? De praktische handvatten van het toegepast onderzoek worden, afgestemd met de uitkomsten van het onderzoek van Berenschot naar regionale samenwerkingsarrangementen, met een advies aangeboden aan de Drechtstraad.

Drechtsteden

Factsheet Onderzoekcentrum Drechtsteden

1

2

3

4

5

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

Drechtsteden in beeld

Situatie, trends en ontwikkelingen

Januari 2018

In deze 'Drechtsteden in beeld' brengen wij, het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD), de situatie, trends en (verwachte) ontwikkelingen in de Drechtsteden in beeld, verdeeld over vijf thema's.

Dit doen we in zo'n 30 figuren, aan de hand van vijf trends:

- Afname potentiële beroepsbevolking
- Aanpassen bestaande woningvoorraad
- Grote veranderingen in de economie
- Sociale kloof, tweedeling en segmentatie
- Ingrijpende duurzaamheidstransitie

We hebben ons daarbij laten leiden door een recente trendstudie van Platform31¹ en door de bestuurlijke speerpunten in het overdrachtsdossier.

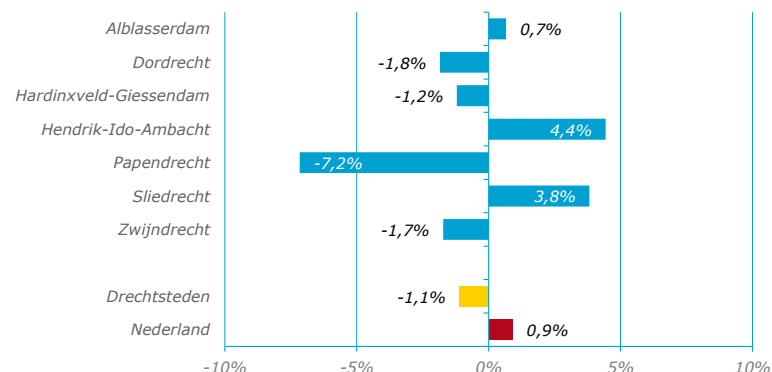
Vooraf dient nadrukkelijk gezegd dat de gepresenteerde prognoses zijn gebaseerd op aannames over het woningbouwprogramma waarin de ambities voor een schaa sprong (15.000 woningen extra) nog niet zijn meegenomen.

Trend 1: Afname potentiële beroepsbevolking

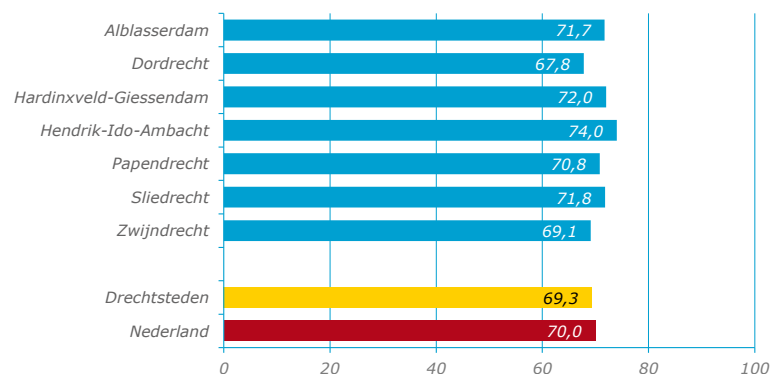
Volgens de Primos prognose 2017 daalt de potentiële beroepsbevolking tot 2030 al in enkele gemeenten, resulterend in een daling van 1% voor heel de Drechtsteden. In 2040 ligt de potentiële beroepsbevolking naar verwachting in alle gemeenten in de Drechtsteden lager dan nu. De arbeidsparticipatie ligt in onze regio momenteel iets onder het landelijke gemiddelde.

¹ Platform31, Opgavegericht werken: samenhang tussen 40 trends en 30 opgaven, Kennisatelier 6, gepresenteerd op Wethouders conferentie 22 november 2017

potentiële beroepsbevolking (15-74 jaar), 2017-2030 (%)

bruto arbeidsparticipatie, 2016

partner voor beleid

Onderzoekcentrum
Drechtsteden

1

2

3

4

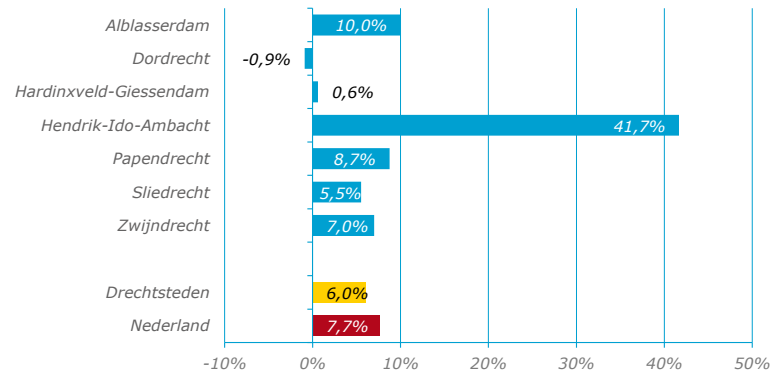
5

Trend 2: Aanpassen bestaande woningvoorraad

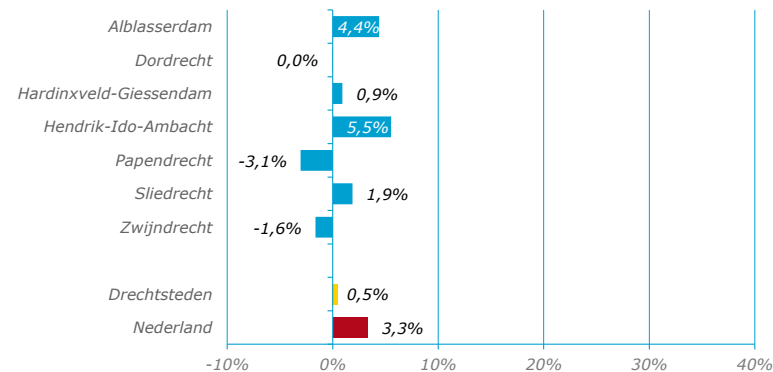
De bevolkingsgroei in de Drechtsteden blijft achter bij de landelijke groei. Dit vooral als gevolg van een aanzienlijk negatief binnenlands migratiesaldo. Dat migratiesaldo is bovendien structureel selectief: hogere inkomens verlaten per saldo de regio. De woningen in de Drechtsteden hebben dan ook een WOZ-waarde die duidelijk beneden het landelijke gemiddelde ligt. Meer bouwen voor hogere inkomensgroepen blijft daarmee een belangrijke opgave.

Het aantal paarhuishoudens (al dan niet met kinderen) blijft de komende jaren ongeveer gelijk, terwijl het aantal eenpersoonshuishoudens snel toeneemt.

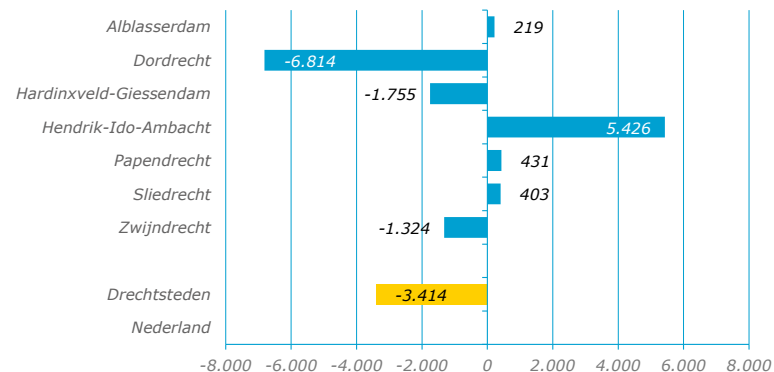
bevolkingsontwikkeling, 2000-2017 (%)

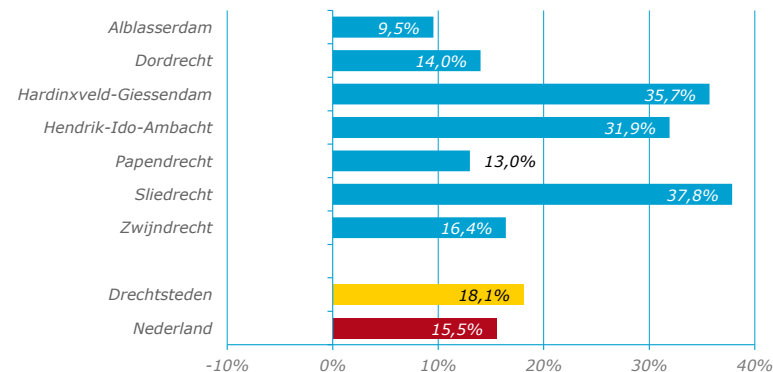
verandering paarhuishoudens, 2017-2030 (%)

binnenlandse migratiesaldo 2000-2016

verandering eenpersoonshuishoudens, 2017-2030 (%)

2

1

2

3

4

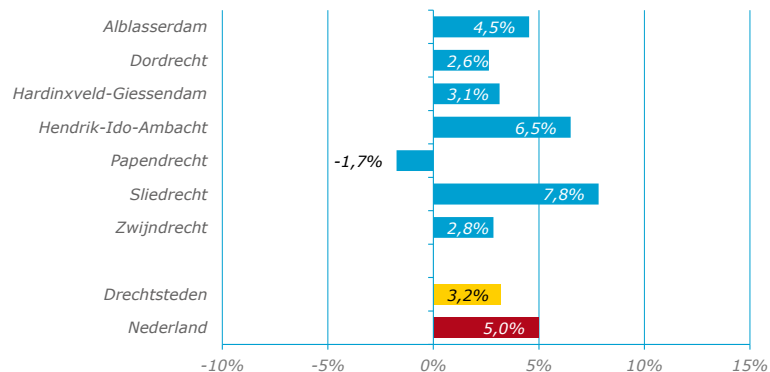
5

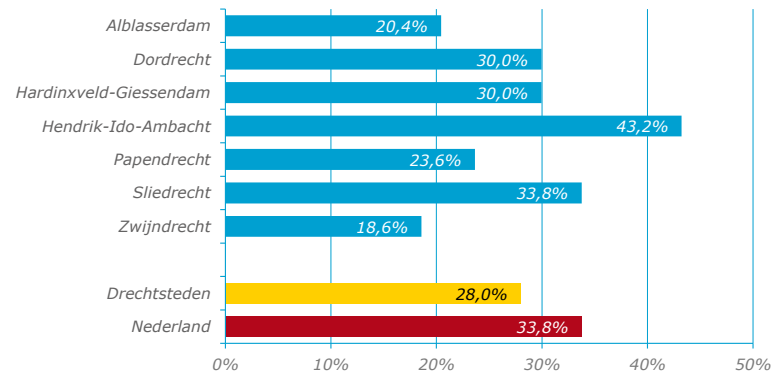
Trend 2: Aanpassen bestaande woningvoorraad

De bevolking verandert tot 2030 zowel qua omvang als qua samenstelling. Per saldo groeit de bevolking. Dit betekent de facto vooral een toename van het aantal ouderen en een afname van het aantal jongeren. De toename van het aantal huishoudens komt hoofdzakelijk voort uit een stijging van het aantal (oudere) eenpersoonshuishoudens. Er is sprake van een driedubbele vergrijzing: er komen meer oudere ouderen, die langer zelfstandig willen en moeten blijven wonen. Dit vergt een ingrijpende aanpassing van de bestaande woningvoorraad. Het benodigde aantal en type woningen is vastgelegd in de woonvisie van de Drechtsteden: *Woonvisie 2017-2031, goed wonen in de Drechtsteden*.

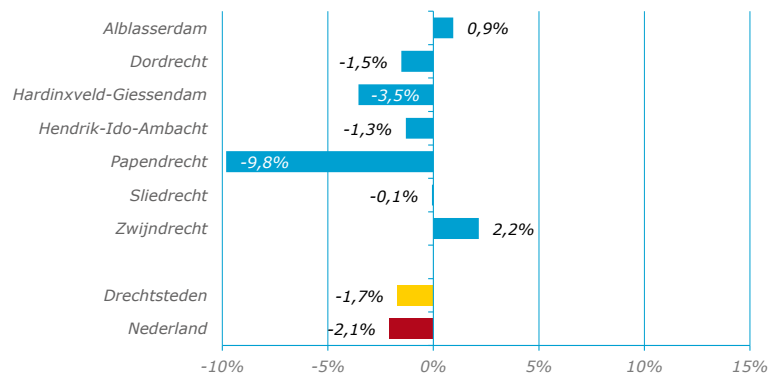
bevolkingsgroei, 2017-2030 (%)

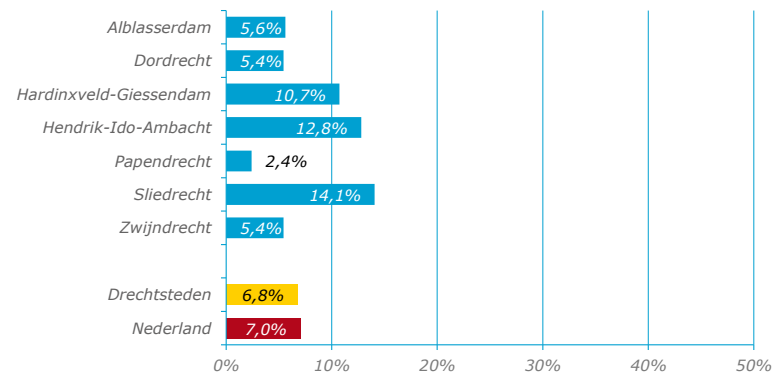
vergrijzing (65+), 2017-2030 (%)

verwachte ontgroening (0-20 jaar), 2017-2030 (%)

ontwikkeling aantal huishoudens, 2017-2030 (%)

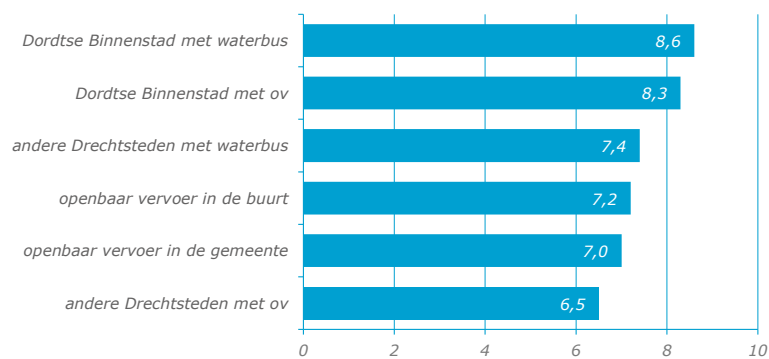

Trend 2: Aanpassen bestaande woningvoorraad

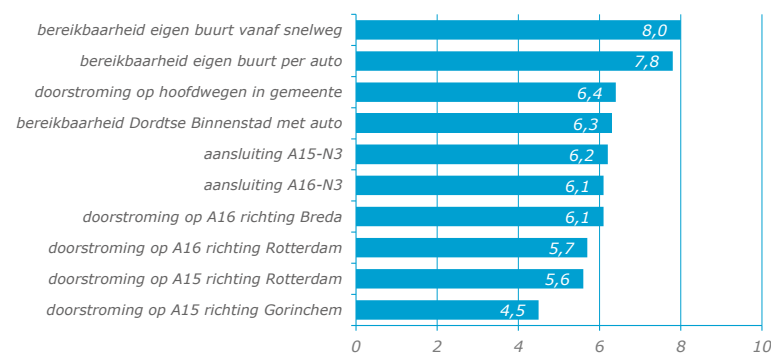
Een goede bereikbaarheid van de regio Drechtsteden is één van de voorwaarden voor een economisch sterke en ook voor bewoners aantrekkelijke regio. Gezien de ligging hebben de Drechtsteden in potentie een goede bereikbaarheid met de auto en het openbaar vervoer. Deze goede bereikbaarheid komt in gevaar door de toenemende filedruk op de grote wegen. Zes knooppunten in onze regio stonden in 2017 in de File top 50 van de Verkeersinformatiedienst: vier op de A15 en twee op de A16. Op de twee knooppunten op de A16 is de filedruk fors toegenomen.

De filegevoeligheid komt tot uitdrukking in de relatief lage rapportcijfers voor de doorstroming en de aansluiting op de snelwegen. Met als laagste de doorstroming op de A15 richting Gorinchem. De autobereikbaarheid van de eigen buurt en de bereikbaarheid met het openbaar vervoer worden hoger gewaardeerd, met wat dit laatste betreft vooral een hoge waardering van de ov-bereikbaarheid (inclusief waterbus) van de Dordtse Binnenstad.

rapportcijfer voor de bereikbaarheid van, najaar 2017

rapportcijfer bereikbaarheid auto, najaar 2017

1

2

3

4

5

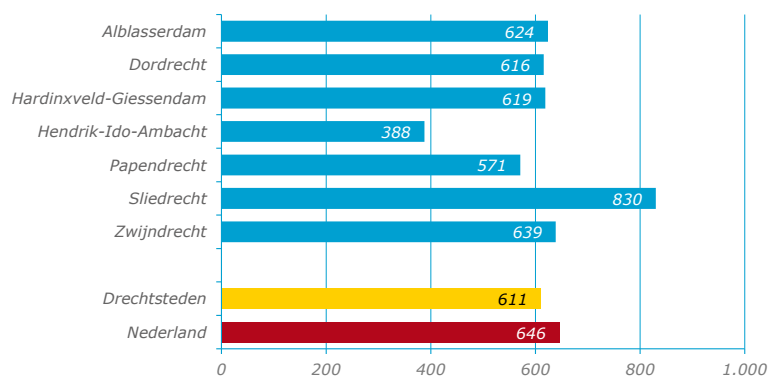

Trend 3: Grote veranderingen in de economie

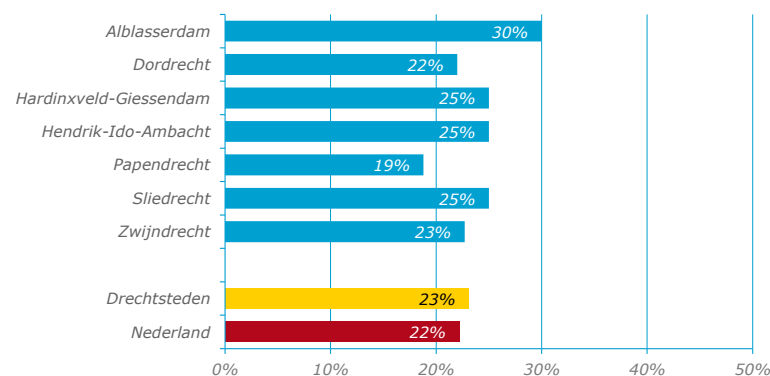
De economische kansen van een regio worden vooral bepaald door de ligging, de aantrekkelijkheid van de woon-, werk- en leefmilieus en de bereikbaarheid van banen. Kansen liggen vooral op het terrein van persoonlijke diensten, nieuwe vormen van zorg, de bouw, smart industry, ambacht, sociaal ondernemerschap en de transitie naar een meer duurzame samenleving. En in de groothandel en logistiek. De economie lijkt zich te ontwikkelen naar een zandlopereconomie met stabiele kansen op werk voor laag opgeleiden, dalend voor middelbaar opgeleiden en groeiend voor hoger opgeleiden.

De uitgangspunten voor de regio zijn minder gunstig dan gemiddeld in Nederland: er zijn minder banen per hoofd van de potentiële beroepsbevolking en de beroepsbevolking telt relatief weinig hoger opgeleiden en relatief veel middelbaar opgeleiden. Ten opzichte van andere stedelijke regio's zijn de verschillen nog groter. De kans op werk als resultaat van de bereikbaarheid van banen binnen acceptabele reisafstand is in de Drechtsteden eveneens relatief klein (Atlas voor gemeenten).

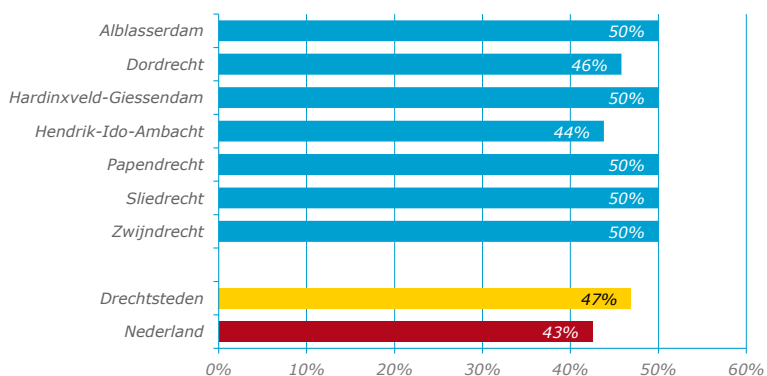
aantal banen per 1.000 inwoners 15-74 jaar, 2016

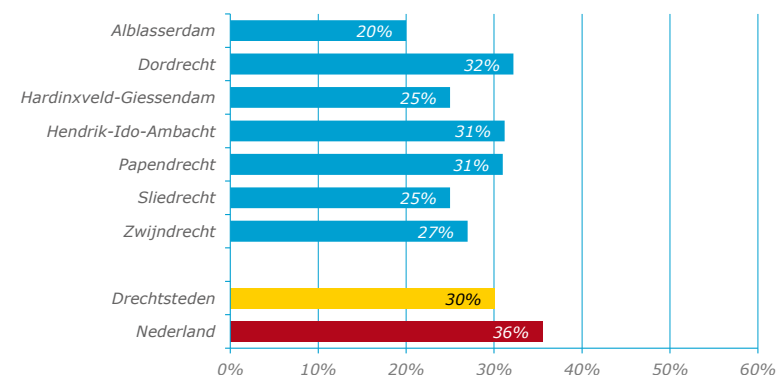
laag opgeleiden in beroepsbevolking, 2016 (%)

middelbaar opgeleiden in beroepsbevolking, 2016 (%)

hoger opgeleiden in beroepsbevolking, 2016 (%)

1

2

3

4

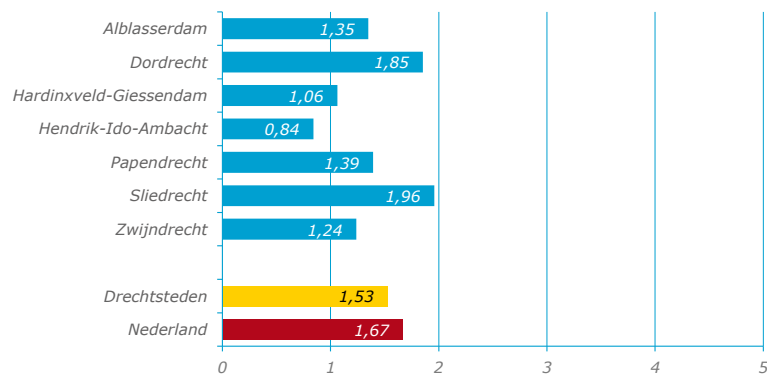
5

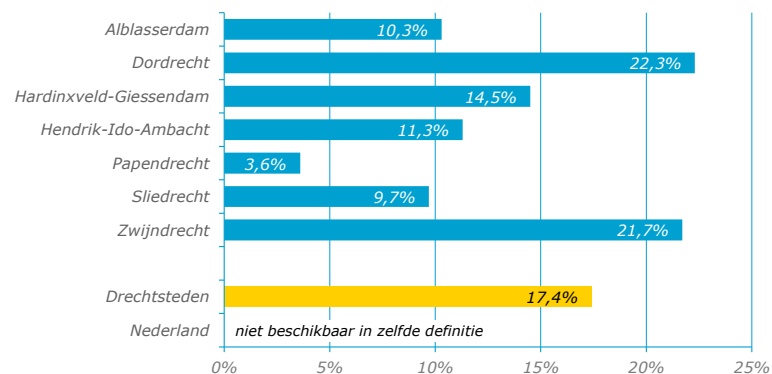
Trend 3: Grote veranderingen in de economie

Ook het voorzieningenniveau, een belangrijk element van het leefmilieu, is in de Drechtsteden beneden gemiddeld: er zijn per hoofd van de bevolking minder winkels mode&luxue en vooral minder leisuvestigingen dan gemiddeld in Nederland. Vergeleken met andere stadsgewesten zijn de verschillen nog groter. Door de gunstige economische ontwikkelingen is in de Drechtsteden de leegstand van zowel kantoorruimte als bedrijfsruimte de afgelopen jaren afgenomen, zo blijkt uit de onlangs gepubliceerde monitoren van het OCD. Volgens de meest actuele cijfers van Cushman & Wakefield ligt de leegstand van grotere kantoorruimte in de Drechtsteden momenteel (ultimo 2017) op het landelijk gemiddelde, afgelopen jaren was de leegstand nog bovengemiddeld. De winkelleegstand ligt in de Drechtsteden iets onder het landelijk gemiddelde (figuur op pagina 7).

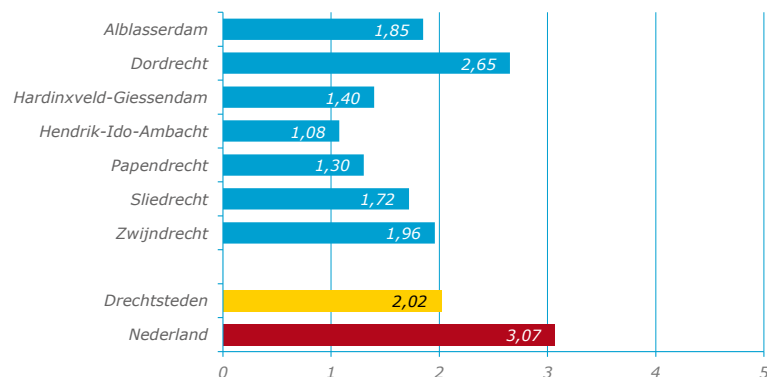
winkels mode&luxue per 1.000 inwoners, 2017

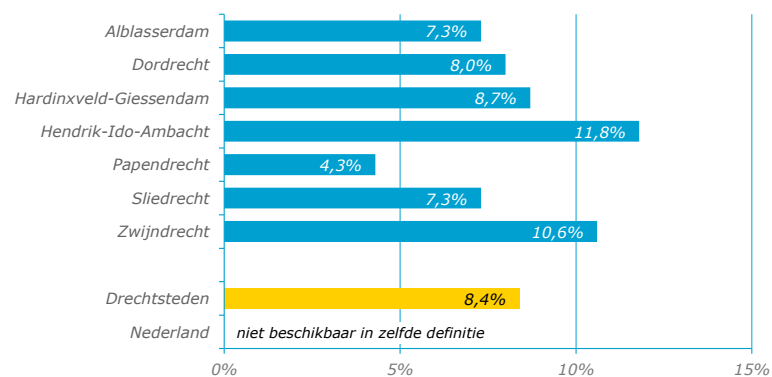
leegstand kantoorruimte, begin 2017 (% voorraad)

leisurevestigingen per 1.000 inwoners, 2017

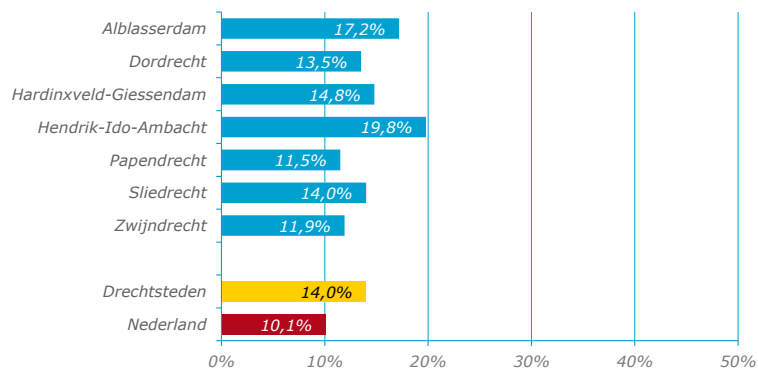
leegstand bedrijfsruimte, begin 2017 (% voorraad)

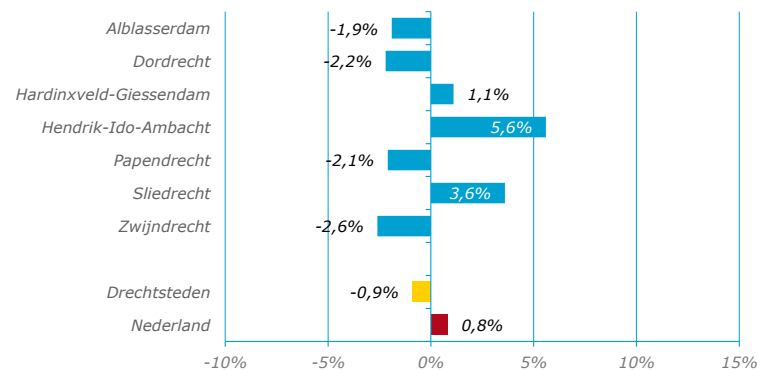
Trend 3: Grote veranderingen in de economie

Het aantal vestigingen van bedrijven en instellingen ontwikkelde zich in de afgelopen jaren positief. Er waren in de periode 2013-2016 dan ook meer startende ondernemers dan gemiddeld in Nederland. Die relatief gunstige ontwikkeling van het aantal vestigingen zien we niet terug in een evenredig gunstige ontwikkeling van de werkgelegenheid. Waar het aantal banen in de periode 2013-2016 landelijk met 0,8% toenam, daalde die in de regio met 0,9%.

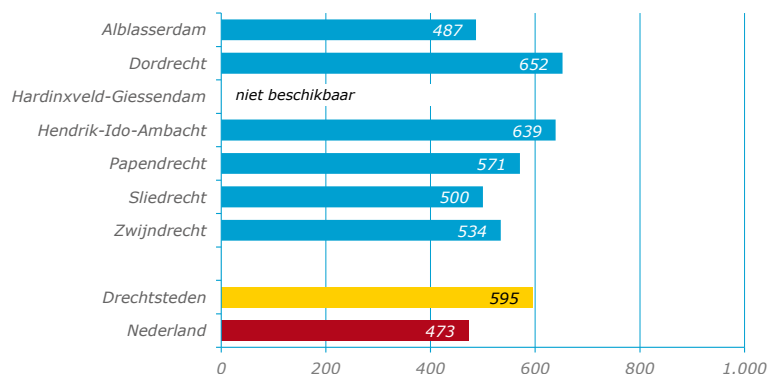
ontwikkeling vestigingen, 2013-2016 (%)

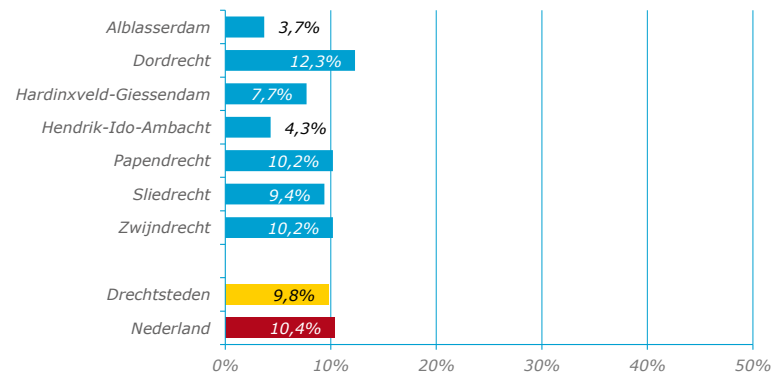
ontwikkeling banen, 2013-2016 (%)

aantal starters 2013-2016, per 1.000 vestigingen in 2013

leegstand winkels, ultimo 2017 (% vloeroppervlak)

1

2

3

4

5

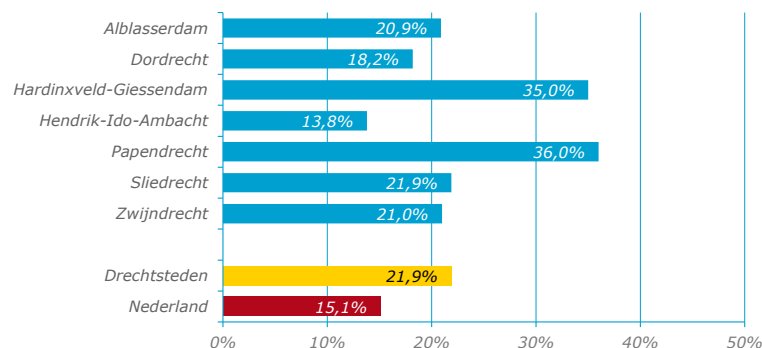

Trend 3: Grote veranderingen in de economie

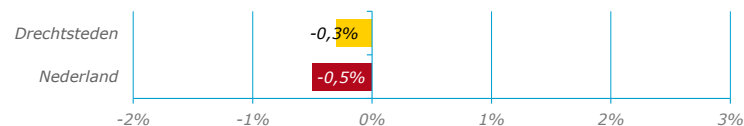
De slechtere werkgelegenheidsontwikkeling vindt zijn belangrijkste oorzaak in de relatief eenzijdige economische structuur van de Drechtsteden met relatief veel banen in de bouw en de industrie, beide conjunctuurgevoelige sectoren die in de crisisjaren relatief sterk krompen. De in de regio sterk vertegenwoordigde maritieme maakindustrie (inclusief toeleveranciers) maakt recent ook een moeilijke periode door, met net als landelijk krimp van de werkgelegenheid.

Kijken we naar de meest recente periode, dan zien we dat de regio het dankzij forse groei in de bouw en de zorg met een totale werkgelegenheidsgroei van 1,7% in 2016 relatief goed heeft gedaan. Voor 2017 en 2018 wordt ook een minstens even grote groei als landelijk gemiddeld voorspeld.

aandeel banen bouw en industrie, 2016 (%)

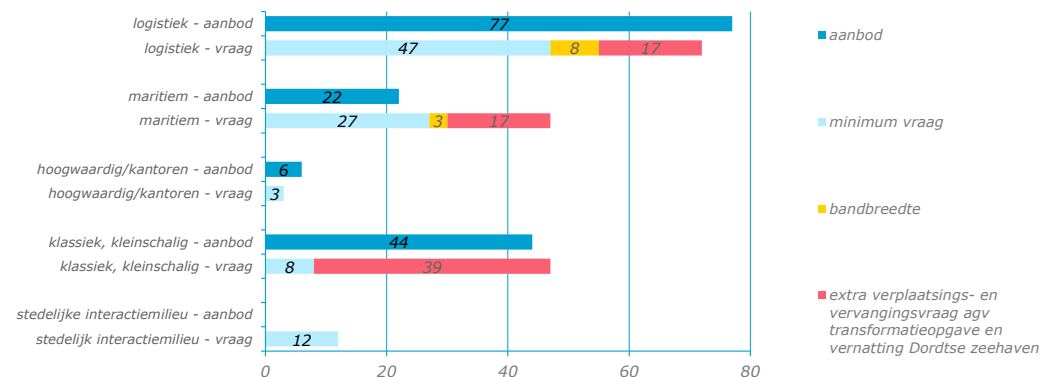

ontwikkeling banen maritieme maak, 2013-2016 (%)

Toelichting: maritieme maakindustrie en maritieme toeleveranciers; exclusief natte waterbouw

match vraag en aanbod bedrijventerreinen tot 2035 (hectares)

Match vraag en aanbod bedrijventerreinen

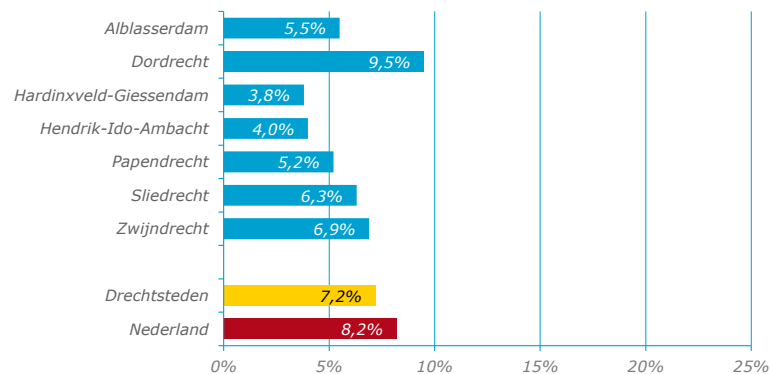
Vraag en aanbod is voor bedrijven 'ecosysteem logistiek' in balans, er van uitgaande dat Dordtse Kil IV doorgang vindt. Zonder de ontwikkeling van dat terrein is in de regio slechts 10 ha geschikt voor logistieke bedrijven. Voor bedrijven in het maritieme ecosysteem is er tot 2035 een tekort aan aanbod. Dat geldt ook voor de vraag naar een locatie met een stedelijk interactiemilieu. Voor klassiek kleinschalige bedrijventerreinen geldt dat het van belang is om over voldoende schuifruimte te beschikken om herstructurering en transformatie mogelijk te maken. Afhankelijk van de mate en het tempo hiervan zijn vraag en aanbod op termijn in evenwicht.

Bron: Ecorys (2017), *Bouwstenen actualisatie bedrijventerreinenstrategie Drechtsteden*.

Trend 4: Sociale kloof, tweedeling en segmentatie

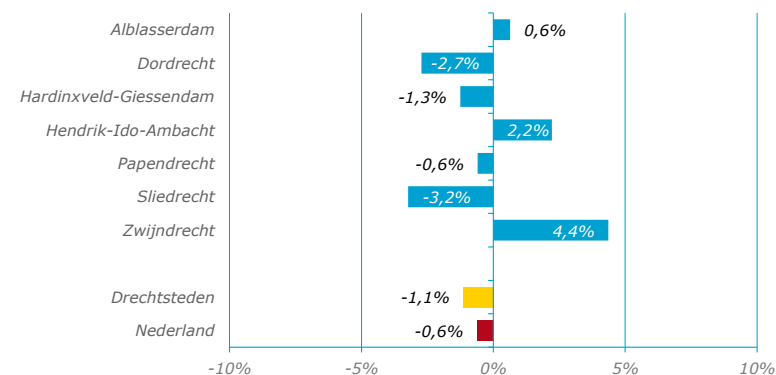
Er is sprake van toenemende sociale scheidslijnen in Nederland, gepaard gaande met groot maatschappelijk onbehagen. Dit vindt zijn oorzaak in aanzienlijke en groeiende verschillen in persoonlijk, economisch, sociaal en cultureel kapitaal tussen hoog- en laagopgeleiden. Het aantal huishoudens in de Drechtsteden met een laag inkomen is naar verhouding kleiner dan landelijk gemiddeld, de bijstandsdichtheid even hoog. Gerekend vanaf begin 2015 is het aantal bijstandsuitkeringen hier harder gegroeid dan landelijk gemiddeld. Recent zien we echter een kentering: in de eerste drie kwartalen van 2017 daalde de bijstand hier meer dan gemiddeld. Dat de daling nog maar zo bescheiden is, komt doordat de bijstand altijd pas later in een opgaande conjunctuur gaat dalen (minder moeilijk plaatsbare groepen als WW-ers en herintreders komen eerder 'aan de bak' en door de instroom van statushouders).

huishoudens met laag inkomen, 2016* (%)

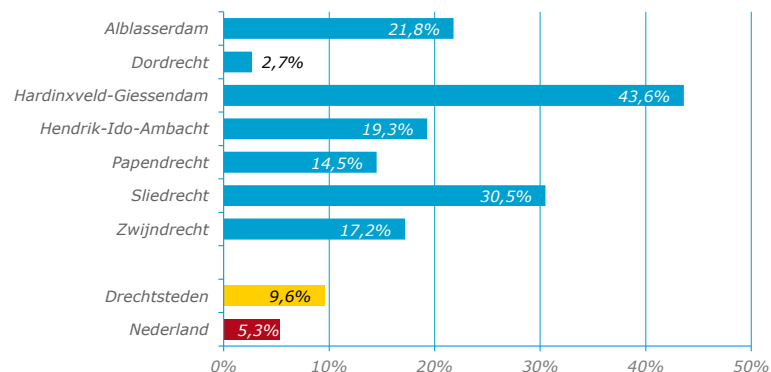

*voorlopig cijfer; gereviseerd, daarom niet vergelijkbaar met oude cijfers CBS

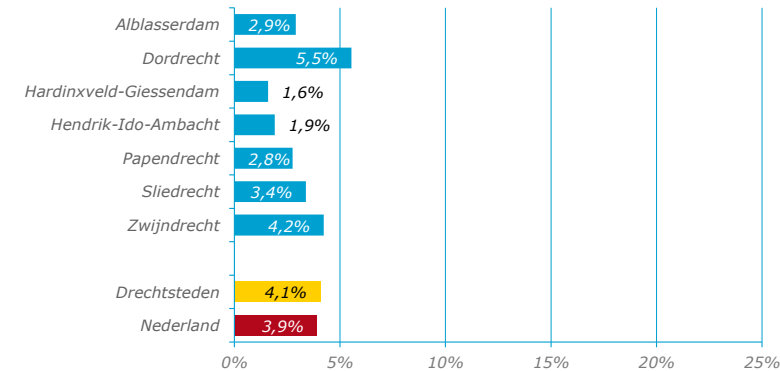
ontwikkeling bijstand 1.1.2017-1.10.2017 (%)

ontwikkeling bijstand 1.1.2015-1.10.2017 (%)

bijstandsgerechtigden (in % van bevolking 20-65jaar 2016)

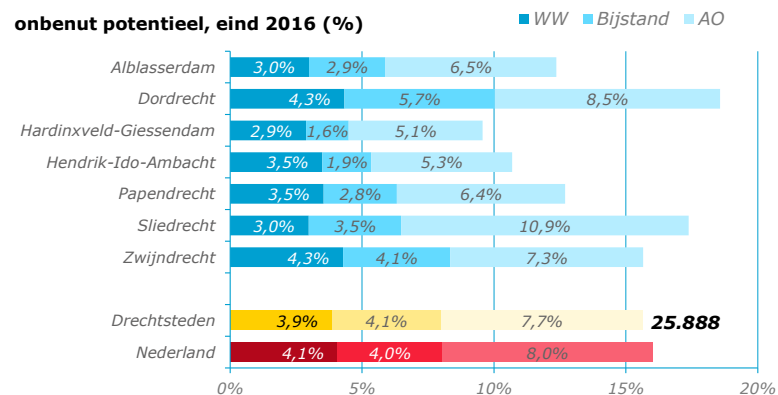

Trend 4: Sociale kloof, tweedeling en segmentatie

In de Drechtsteden hadden eind 2016 bijna 26.000 personen een WW, bijstand of AO uitkering, bijna 16% van de bevolking van 20-65 jaar. Allemaal mensen die geheel of gedeeltelijk aan de kant staan. Niet veel meer of minder dan landelijk gemiddeld. Maar wel een enorm onbenut potentieel.

Uit de Sociale Monitor 2017 komt naar voren dat de scores op eigen kracht en sociaal netwerk - mede onder invloed van de vergrijzing - sinds 2013 licht zijn verslechterd.

onbenut potentieel, eind 2016 (%)

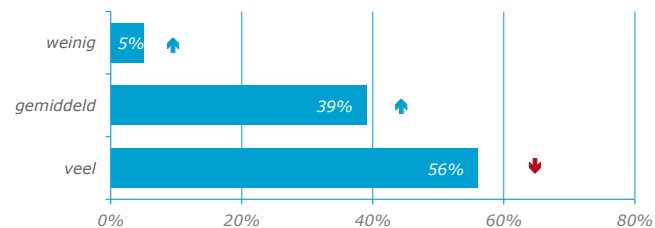

eigen kracht, 2017 (%)

mate waarin iemand over middelen en capaciteiten beschikt om zich te redden in de samenleving

↑ omhoog sinds 2013

↓ omlaag sinds 2013

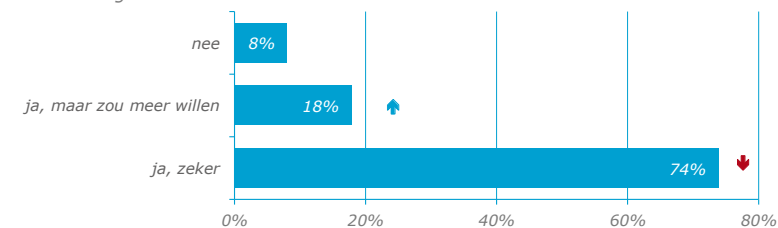

sociaal netwerk, 2017 (%)

mate waarin inwoners zelf vinden dat ze voldoende sociale contacten hebben

↑ omhoog sinds 2013

↓ omlaag sinds 2013

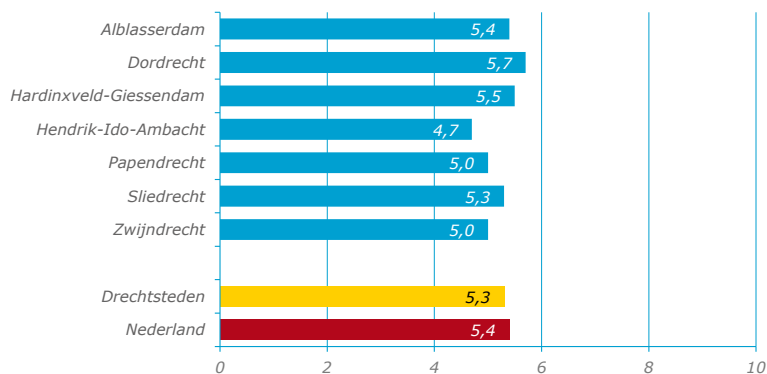

10

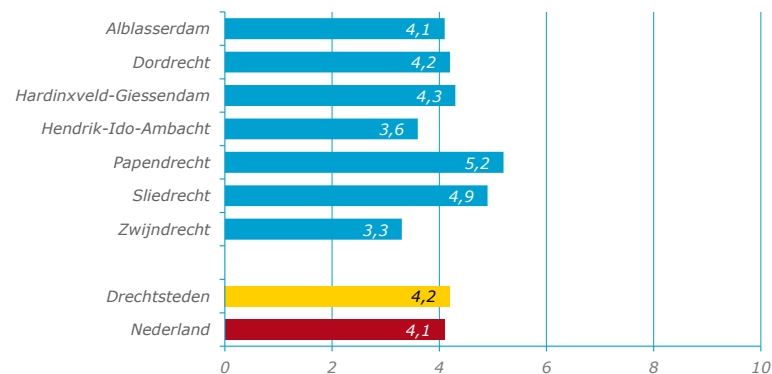
Trend 5: Ingrijpende duurzaamheidstransitie

De komende jaren is een ingrijpende en snelle transitie in de steden en op alle beleidsterreinen onvermijdelijk, om de Parijse afspraken na te komen. De transitie kan niet met één of twee maatregelen, maar moet plaatsvinden met een combinatie van meerdere ingrijpende veranderingen van de economie en de samenleving. Voor warmte en warmwater gaan de komende dertig jaar (bijna) alle woningen (publieke) gebouwen en het maatschappelijke vastgoed van het gas (zie ook de acties *Drechtsteden energieneutraal 2050*, *Samenwerkingsagenda 2018*). In de Drechtsteden worden de krachten van overheden, bedrijfsleven, inwoners, maatschappelijke instellingen en onderwijs gebundeld om te komen tot een energie neutrale regio. In bijgaande figuren ziet u dat de Drechtsteden als geheel gemiddeld scoren langs de lat van de Gemeentelijke Duurzaamheidsindex (GDI).

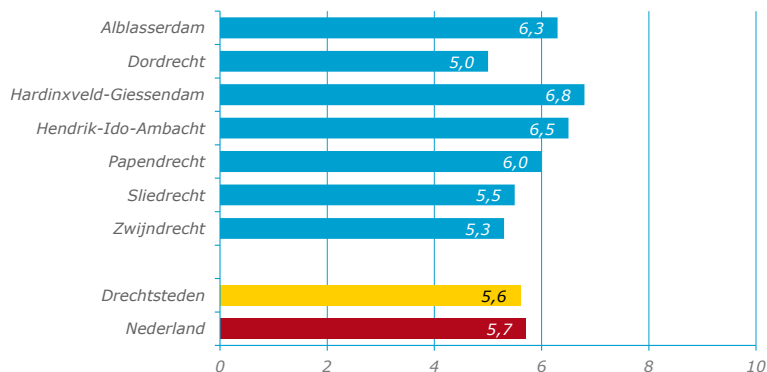
milieu en energie, 2017 (hoe hoger, hoe beter)

economie, 2017 (hoe hoger, hoe beter)

mens en maatschappij, 2017 (hoe hoger, hoe beter)

totale duurzaamheidsscore, 2017 (hoe hoger, hoe beter)

